

VIROVÉ HEPATITIDY TYPU A a B

O NEMOCI

Charakteristika

VHA je akutní infekční onemocnění s gastrointestinálními a chřipkovými prodromálními příznaky, způsobující zánětlivé poškození jater. VHB je infekční onemocnění způsobující závažné poškození jater s výraznou tendencí k přechodu do chronicity.

Původce infekce

Virus hepatitidy A (VHA) je odolný vůči vnějším vlivům. **Při pokojové teplotě vydrží na površích, kterých se dotýkají ruce** (např. klika, nákupní vozík, klávesnice), **i více než 5 týdnů**. Virus lze inaktivovat pětiminutovým varem, UV zářením, dezinfekčními prostředky.

Virus hepatitidy B (VHB) je vysoce stabilní v zevním prostředí i v biologickém materiálu. Je odolný proti nízkému pH, některým dezinfekcím a teplotě. **VHB je 100x nakažlivější než virus HIV, k nákaze tedy často stačí jeden náhodný krátkodobý kontakt s tělními tekutinami nemocného nebo nosiče.**

Výskyt

VHA a VHB se vyskytují na celém světě, sporadicky i v epidemiích. Zvyšuje se počet onemocnění u osob s rizikovým chováním, ale i počet importovaných onemocnění. Endemický výskyt VHB je v Africe a Asii především u dětí. VHA i VHB patří k nejčastějším virovým nákazám ve svých skupinách na světě.

Přenos

Zdrojem nákazy je u VHA nemocný člověk a to i koncem inkubační doby, kdy je ještě bez příznaků, u VHB nemocný člověk, ale i nosič bez klinických projevů. Přenos u VHA je přímo z člověka na člověka fekálně – orální cestou, nepřímo kontaminovanou vodou, potravinami, ovocem, zeleninou, předměty apod.

Cestou přenosu u VHB jsou krev, krevní deriváty, sperma, poševní sekret, sliny. Nejčastěji jsou faktorem přenosu kontaminované injekční jehly, společně používané hygienické předměty (holící strojek půjčovaný mezi kamarády a spolužáky na ubytovnách nebo v rodině, nůžky na záděry, zubní kartáček apod.), nástroje používané při tetování, piercingu. Onemocnění se přenáší také sexuálním kontaktem a při otevřených úrazech. Infikované těhotné ženy mohou přenést nákazu na plod.

Inkubační doba

VHA 15–50 dní, průměrně 30 dní

VHB 50–180 dní, průměrně 90 dní

VIROVÉ HEPATITIDY TYPU A a B

Onemocnění

VHA – virus se vylučuje stolicí nejméně 2 týdny před prvními příznaky a týden po vzniku příznaků.

Příznaky bývají většinou gastrointestinální (GIT) a chřipkové, méně kloubní, kožní a nervové. Onemocnění nezdávka probíhá asymptomaticky. **Závažnost onemocnění stoupá s věkem**, nepřechází do chronicity.

VHB – onemocnění má těžší a delší průběh než VHA. Postižená osoba je infekční již několik týdnů před objevením se prvních příznaků a po dobu probíhajícího onemocnění. Kromě příznaků GIT jsou velmi často příznaky chřipkové, kloubní, kožní a nervové. Onemocnění **má tendenci přecházet do chronicity se vznikem cirhózy jater nebo hepatocelulárního karcinomu.**

Léčba

Symptomatická, klid na lůžku a dieta (strava s dostatkem bílkovin, vyloučení tučných a smažených jídel), hepatoprotektiva. Zákaz konzumace alkoholu a nejméně půl roku až rok omezení tělesné námahy a dodržení dietního režimu. Při chronické hepatitidě lze dlouhodobě aplikovat interferon v kombinaci s antivirotyky.

Imunita

Po prodělání onemocnění celoživotní, u VHB nebezpečí přechodu akutního onemocnění do chronického stádia.

PREVENCE

1. Dodržování základních preventivních návyků.
2. Dodržování zásad hygienicko-epidemiologických opatření ve zdravotnických zařízeních.
3. **Očkování proti oběma typům** – ročníky 1989 a mladší v rámci pravidelného očkování jsou očkovány proti VHB. **Kombinovaná ochrana vakcínou současně proti oběma typům viru hepatitidy umožňuje snížit počet vpichů, návštěv lékaře, ušetřit čas, urychlit nástup ochrany proti žloutence A i B a zvyšuje tak komfort pro zájemce o očkování. Imunita po očkování je dlouhodobá až doživotní.**